

книга буде цікавою не лише вузькому колу фахівців, але й широкому читацькому загалові, усім хто цікавиться національною культурно-історичною спадщиною. Загалом видання є вагомим внеском у справу розбудови національних соціогуманітарних студій, становить важливе теоретико-методологічне та пізнавальне значення для відтворення та моделювання культурно-цивілізаційного поступу української нації, для кращого розуміння сучасних соціокультурних процесів.

Список використаних джерел

1. Вивід прав України [Текст]: документи і матеріали до історії української політичної думки / упоряд. Б. Кравців. – Нью-Йорк: Пролог, 1964.
2. Попович М. В. Нарис історії культури України [Текст] / М. В. Попович. – К.: АртЕк, 1998. – 728 с.
3. Кравченко П. А. Інтеграція вітчизняного культурно-історичного досвіду в сучасну українську державотворчу концепцію (соціально-філософський аналіз) [Текст]: автореф. дис. ... д-ра філос. наук: 09.00.03 / П. А. Кравченко; Ін-т філософії імені Г. С. Сковороди НАН України. – К., 2001. – 39 с.
4. Україна найдавнішого часу – XVIII століття: цивілізаційний контекст пізнання [Текст] / М. Ф. Юрій, Л. М. Алексієвць, Я. С. Калакура, О. А. Удод. – Тернопіль: Астон, 2012. – Кн. I. – 2012. – 700 с.; Україна XIX – початку XXI ст.: цивілізаційний контекст пізнання [Текст] / М. Ф. Юрій, Л. М. Алексієвць, Я. С. Калакура, О. А. Удод. – Тернопіль: Астон, 2012. – Кн. II. – 2012. – 696 с.
5. Наулко В. І. [Рецензія] / В. І. Наулко // Український історичний журнал. – 2016. – №2. – С.225–229. – Рец. на кн.: Калакура Я. С. Українська культура: цивілізаційний вимір [Текст] / Я. С. Калакура, О. О. Рафальський, М. Ф. Юрій. – К.: ІПіЕНД імені І. Ф. Кураса НАН України, 2015. – 496 с.

References

1. Vyvid prav Ukrainy [Tekst]: dokumenty i materialy do istorii' ukrai'ns'koi' politychnoi' dumky / uporiad. B. Kravciv. – N'ju-Jork: Prolog, 1964.
2. Popovych M. V. Narys istorii' kul'tury Ukrainy [Tekst] / M. V. Popovych. – K.: ArtEk, 1998. – 728 s.
3. Kravchenko P. A. Integracija vitchyznjanogo kul'turno-istorичного dosvidu v suchasnu ukrai'ns'ku derzhavotvorchu koncepciju (social'no-filosofs'kyj analiz) [Tekst]: avtoref. dys. ... d-ra filoz. nauk: 09.00.03 / P. A. Kravchenko; In-t filozofii' imeni G. S. Skovorody NAN Ukrainy. – K., 2001. – 39 s.
4. Ukrai'na najdavnišohogo chasu – XVIII stolittja: cyvilizacijnyj kontekst piznannja [Tekst] / M. F. Jurij, L. M. Aleksijevc', Ja. S. Kalakura, O. A. Udod. – Ternopil': Aston, 2012. – Kn. I. – 2012. – 700 s.; Ukrai'na XIX – pochatku XXI st.: cyvilizacijnyj kontekst piznannja [Tekst] / M. F. Jurij, L. M. Aleksijevc', Ja. S. Kalakura, O. A. Udod. – Ternopil': Aston, 2012. – Kn. II. – 2012. – 696 s.
5. Naulko V. I. [Recenzija] / V. I. Naulko // Ukrai'ns'kyj istorичnyj zhurnal. – 2016. – №2. – S.225–229. – Rec. na kn.: Kalakura Ja. S. Ukrai'ns'ka kul'tura: cyvilizacijnyj vymir [Tekst] / Ja. S. Kalakura, O. O. Rafal's'kyj, M. F. Jurij. – K.: IPIEND imeni I. F. Kurasa NAN Ukrainy, 2015. – 496 s.

Radko P. G., doctor of historical sciences, professor of political economy, Poltava National Pedagogical University named after V. G. Korolenko (Ukraine, Poltava)

Basenko R. O., graduate student of world history and methods of teaching history, Poltava National Pedagogical University named after V. G. Korolenko (Ukraine, Poltava)

Civilization challenges Ukraine XXI century: national and cultural reflection Ukrainian statehood school historiographical discourse

Review of the collective monographic study: Kalakura Y. S. Ukrainian culture: civilizational dimension [Text] / Y. S. Kalakura, O. O. Rafalski, M. F. Yuri. – K.: IPIEND I. F. Kurasa National Academy of Sciences of Ukraine, 2015. – 496 p.

* * *

Сінкевич Є.,
доктор історичних наук, професор, професор
кафедри міжнародних відносин та зовнішньої
політики, Чорноморський національний
університет ім. Петра Могили
(Україна, Миколаїв), e.sinkevych@gmail.com

РЕЦЕНЗІЯ НА МОНОГРАФІЮ:

Smoliński A. Przemysł ciężki, rolnictwo i komunikacja sowieckiej Ukrainy w latach trzydziestych XX w. w świetle akt Oddziału II Sztabu Głównego Wojska Polskiego oraz dokumentów polskiej służby dyplomatycznej w ZSRS. – Oświęcim Napoleon V, 2016. – 181 s.

Александр Смолінський, доктор габілітований, професор відділу військової історії Інституту історії університету ім. М. Коперника в Торуні добре відомий українським історикам як фахівець, що досліджує артилерію та кінноту польського, російського і радянського війська. Він автор близько 400 публікацій з даної проблематики. Був стипендіатом фундації Ланцкоронських та реалізовував дві дослідницькі програми в рамках наукової програми Комітету наукових досліджень.

Зважаючи на вагомий доробок польського колеги у вивченні проблематики, що стосується й історії України ми не могли не звернути увагу на чергову працю в даному контексті – «Przemysł ciężki, rolnictwo i komunikacja sowieckiej Ukrainy w latach trzydziestych XX w. w świetle akt Oddziału II Sztabu Głównego Wojska Polskiego oraz dokumentów polskiej służby dyplomatycznej w ZSRS» («Важка промисловість, сільське господарство і транспорт Радянської України в 30-х роках ХХ ст. у світлі документів II Відділу Головного Штабу Війська Польського а також документів польської дипломатичної служби на теренах СРСР»). Про підготовку до друку даної монографії нам було відомо заздалегідь, поскільки автором люб'язно було запропоновано нам здійснити українською мовою переклад резюме.

Перш за все відмітимо якісне оформлення роботи, яка споряджена алфавітним і географічним показником, бібліографією використаних праць, переліком архівних та друкованих джерел, численними ілюстраціями.

Дослідник справедливо й аргументовано зазначає, що окрім Німеччини у 1920–1930-х роках для польської розвідки неабиякий інтерес становив мілітарний і економічний потенціал СРСР та УСРР, зокрема. У монографії йдеться про загрозу, яку для Другої Речі Посполитої на той час становила агресивна політика СРСР у прагненні до світової комуністичної революції. Автор звертає увагу на ту обставину, що виходячи із документів, найбільше зацікавлення польської розвідки викликала ситуація на українських теренах. Польські дипломати і розвідники чітко усвідомлювали, що українська промисловість і аграрний сектор є ключовою складовою обороноздатності СРСР. Історик зазначає – видобування (українське вугілля, руда, марганець), металургія, машинобудування, продукція аграрного сектору (збіжжя, цукровий буряк, м'ясо) стали базисом на якому було здійснено індустріалізацію країни Рад. Не менш важливим чинником стало географічне розташування України, яку Кремль міг використати (і в 1939 р. використав) як плацдарм нападу на Польщу.

У ході аналізу архівних джерел та опублікованих рапортів польського дипломатичного відомства автор прийшов до висновку, що польська розвідка цікавилася фактично всім, що в якійсь мірі могло допомогти генеральному інспектору збройних сил чи офіцерам Головного штабу польського війська в об'єктивній оцінці військового потенціалу Радянського Союзу. А. Смолінський вважає, що функціонери польської військової розвідки використовували всі доступні методи – від агентурних до безпосередньої розвідки, не уникали також співпраці з розвідками інших держав, які остерігалися агресії з боку СРСР.

Здійснений автором монографії аналіз дає підстави краще розуміти дії влади Другої Речі Посполитої, яка судячи зі всього здійснювала низку заходів виходячи із отриманих даних польської розвідки та дипломатичних служб. Польський колега вважає, що розглядаючи ситуацію в Радянській Україні в 1920–1930-х роках, описану в результаті зібраної польською військовою розвідкою інформації можна краще зрозуміти політичні процеси в теперішній Україні, в тому числі й відносини з Російською Федерацією і Європейським Союзом.

На наш погляд, опублікована А. Смолінським монографія є подією не тільки для польської, але й української історіографії.

Sinkevych Ye., PhD, Professor, Department of International Relations and Foreign Policy, Black Sea State University by name of Petro Mohyla (Ukraine, Mykolayiv), e.sinkevych@gmail.com

Review of monograph: Smoliński A. Przemysł ciężki, rolnictwo i komunikacja sowieckiej Ukrainy w latach trzydziestych XX w. w świetle akt Oddziału II Sztabu Głównego Wojska Polskiego oraz dokumentów polskiej służby dyplomatycznej w ZSRS. – Oświęcim Napoleon V, 2016. – 181 s.

* * *